

que no es tracta d'actes esporàdics o desconnectats. Així, si, d'una banda, la trobada dels Castelló ja busca amfitrió per a l'any vinent (i a Castelló d'Empúries, que s'apunta com a vila organitzadora, reconeixen que els han deixat el llistó molt alt), el calendari d'agermanaments va atapeït. De moment, i d'a-

quí a final d'any ja hi ha previst el de les Borges Blanques amb el Casal Jaume I de Carlet (25 de novembre), Vallirana amb el de Sueca (1 de desembre), Alcarràs amb Llíria (2 de desembre) i Tarragona, Alcanar, Sant Cugat del Vallès i Sant Just Desvern, amb el Casal Jaume I de la Vall d'Uixó, que s'inau-

gurarà el mateix dia de l'agermanament (16 de desembre). I, com se sol dir, l'any que ve, més. Caldrà no perdre de vista el desenvolupament d'aquestes iniciatives que tenen, en el camp municipal, el seu principal dinamitzador.

Núria Cadenas

La memòria i els caragols

“Els de Benavent amb els Benavent de Quatretonda”. Amb aquest lema han arribat, els veïns de Benavent de Segrià, fins a Quatretonda. Així, aquesta població de la Vall d'Albaida ha vist com es consoliden uns vincles que permeten, a uns i altres, retrobar un passat compartit. I compartir, també, perspectives de futur.

Quan les persones superen les barreres fictícies amb què els poders tracten d'ocultar les característiques que defineixen una cultura comuna i recuperen la memòria històrica, assumeixen la identitat pròpia d'una manera natural i, fins i tot, emotiva. Si retrobar-nos amb un amic o amb un parent estimat, després de molt de temps d'haver-ne perdut la pista, ens emociona i ens fa recordar, per què no s'haurien d'emocionar els quatretondans en posar-se en contacte amb uns parents llunyans, potser només intuïts, que durant un parell de dies han estat una realitat tangible?

Tot va començar fa uns anys, quan alguns membres del Col·lectiu Cultural Dorresment, de Quatretonda, encuriosits pels seus orígens i per la història del seu poble, comencen a investigar les causes d'un fenomen que no deixa de ser curiós: la immensa majoria de les famílies de la localitat porten el cognom Benavent. El fenomen es basa en un fet històric indiscutible: en algun moment de la nostra història, un grup notable de benaventins deixaren el Segrià i baixaren a les terres conquerides; naturalment, la procedència dels repobladors es va veure reflectida als censals: els Benavent eren majoria a Quatretonda.

Les investigacions i les gestions del Col·lectiu Cultural Dorresment, amb la col·laboració d'Acció Cultural i d'enti-

tats lleidatanes, assoliren els primers fruits fa un parell d'anys, quan una representació de Quatretonda va visitar les terres de Lleida, com ja va reflectir aquest setmanari en el seu moment.

Els benaventins han tornat, fa poc, aquesta visita. Disabte 4 de novembre, de bon matí, van arribar a Quatretonda tres autobusos que, amb unes expressives pancartes que deien “Els de Benavent amb els Benavent de Quatretonda”, sobre una silueta del mapa dels Països Catalans, transportaven una part notable de la població. El mateix dissabte, acompanyats per guies experts, van recórrer la Costera i la Safor, comarques veïnes de la Vall d'Albaida. Els convidats participaren en diversos actes culturals i lúdics, passejaren pels carrers de Xàtiva i pujaren al castell; assistiren a un concert improvisat al Monestir de la Valldigna (la visita va coincidir amb un assaig de la banda de Simat, que va dedicar unes peces als turistes) i baixaren després fins a Gandia, on passaren la nit.

Diumenge 5, de matí, la visita es va centrar a Quatretonda, vila de la Vall d'Albaida, situada a 12 quilòmetres de Xàtiva i a 8 del Genovés, el poble que millors jugadors de pilota ha donat a l'esport valencià per excel·lència. Els convidats, entre els quals hi havia els alcaldes de les dues poblacions i d'algunes altres, representants de la Diputació de Lleida i membres destacats d'Acció

Cultural, van ser rebuts a l'ajuntament, visitaren les instal·lacions de la cooperativa i una moderna almàssera comarcal, descobriren una placa que donava el nom dels Pobles de Benavent a un carrer de Quatretonda i, finalment, es van dirigir al polisportiu, on el magnífic Grup de Danses de Quatretonda va fer una actuació, acolorida amb explicacions sobre la indumentària i l'origen i el significat de les danses. La dansada de carrer, que obren els caps de ball, recordava, en iniciar-se, les posicions dels dansaires en iniciar una sardana; o almenys això comentaven alguns dels visitants. Ganes de trobar paral·lelismes? Probablement; però unes ganades basades en fets reals.

Si la dansada i la sardana no s'assemblen en gairebé res, hi ha una altre detall que uneix els Benavent ací i d'allà: la pervivència d'un esport ancestral, les bitlles –amb ela geminada, sense pronunciar la te–, dites també *birles* en alguns llocs. Els de Benavent del Segrià són campions nacionals d'aquest esport, que encara practiquen cada dia a Quatretonda les persones grans, sobretot. Això provocà més comentaris, aquesta vegada amb accent valencià: "Deu voler dir que són campions regionals, no?".

Després vingué el dinar. Quan els de Quatretonda visitaren el Segrià, van menjar "caragols del tros", una mena d'olla en la qual els caragols –producte característic de les terres de ponent– són la base d'un plat que compta amb tots els productes "del tros", és a dir, de l'hortet, del bancal, de la sènia... De la terra, en definitiva: conill, bledes, fessols, quan n'hi ha, i fins i tot, cansalada i algun producte del porc... Poca broma amb els caragols del tros. A Quatretonda, el plat preceptiu havia de ser una paella, naturalment, sense caragols però amb unes pilotes lleugerament perfumades amb canyella, que no feien millorar la qualificació final del producte. Però els valencians sabem que un plat de paella és, sobretot, una excusa per a encetar la conversa: els veïns i les veïnes de Benavent del Segrià ens expliquen que tenen problemes amb la emigració; que els camps van quedant-se sols, encara que fins i tot les últimes generacions treballen en la recol·lecció de la fruita (pomes, peres i prunes); que la

proximitat de Lleida atrau les parelles joves del poble... I que, fa uns quants anys, ells també feien arròs; valencians de Silla i de Sueca passaren llargues temporades a Benavent, ensenyant les tècniques de cultiu d'aquest cereal primordial i econòmicament deficitari.

Els discursos, obligats després de l'àpat, entre els quals va destacar la visió històrica del professor Ferran Garcia Oliver, feien referència a la necessitat

temporanis: radicals, si ens podem permetre el luxe de recuperar el sentit primigeni de les paraules. Radicals perquè, ni que siga a pas de caragol, hem de buscar les arrels per a recuperar la memòria.

Però no seria just basar la unitat de la nostra cultura únicament en fets remots, en processos històrics que, si no es difonen, només coneixen els experts. Si ho férem així, els de Benavent i els Benavent de Quatretonda veurien com el seu

Algunes de les activitats que es van dur a terme en aquesta nova trobada entre Quatretonda i Benavent del Segrià. De dalt a baix, el dinar, un moment de l'actuació del Grup de Danses de Quatretonda i una exhibició de bitlles.

d'unir allò que el temps intenta separar i de recuperar els senyals d'identitat que ens caracteritzen, per defensar-nos de la política de globalització i homogenització que pretenen imposar els neojacobins, autoqualificats de centristes.

L'acostament entre Quatretonda i Benavent del Segrià –que hauria de generar, a la llarga, un agermanament formal– permet moltes lectures; però entre totes les possibles, la que més m'agrada és la que ens permet afirmar que, a les portes del tercer mil·lenni, els "nacionalistes perifèrics" –una denominació que no hem pogut triar, sinó que ens han imposat– no sols no som disgregadors ni rancis, sinó que som integradors i con-

protagonisme es dilueix en el maremàgnum de la història. Ser radicals també vol dir comprendre l'arrel dels sentiments humans, de les respostes emotives, als impulsos que ens proporcionen benestar, que ens fan sentir humans i ens permeten, fins i tot, compartir amb els nostres semblants moments de felicitat. Com els moments que han compartit els ciutadans de Benavent del Segrià i els de Quatretonda. També en aquest sentiment, en aquesta comprensió de la situació dels altres que es produeix després d'una conversa civilitzada i respectuosa, es basa la unitat del poble que volem ser.

Josep Franco